

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

Одлуком Научно-стручног већа за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу бр. 8/18-01-003/10-030 од 02.06.2010. године, образована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор наставника у звање редовни или ванредни професор за ужу Јавно-правну научну област на Правном факултету у Нишу, у саставу:

- др Предраг Јовановић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, председник и писац Извештаја,
- др Боривоје Шундерић, редовни професор Правног факултета у Београду, члан,
- др Бранко Лубарда, редовни професор Правног факултета у Београду, члан,
- др Милан Петровић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан.

На конкурс објављен у "Сл. гласнику РС" бр. 20 од 31.03.2010. године, пријавио се др Александар Петровић, ванредни професор Правног факултета у Нишу.

Пошто смо проучили конкурсну пријаву и уз њу достављене прилоге, у складу са чл. 90. Статута Правног факултета Универзитета у Нишу, достављамо Вам следећи

ИЗВЕШТАЈ

І БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ КАНДИДАТА

Др АЛЕКСАНДАР ПЕТРОВИЋ рођен је 23. априла 1948. године у Конопници, општина Власотинце. Стално је настањен и сада живи у Нишу.

Основну школу завршио је у родном селу, а гимназију у Власотинцу са одличним успехом.

Основне правне студије завршио је у Нишу школске 1970/71. године. За најбољи успех постигнут на четвртој години студија награђен је Повелом и Значком Универзитета у Нишу, чији је био и стипендиста.

Последипломске магистарске студије (на смеру: Самоуправно, Управно и Радно право) завршио је на Правном факултету у Нишу успешном одбраном магистарског рада: „Осигурање за случај незапослености“.

На истом Факултету је стекао и научни степен доктора правних наука из области Радног права успешном одбраном докторске дисертације: „Осигурање за случај старости“, 22. децембра 1988. године.

Професионалну каријеру, по дипломирању и одслужењу војног рока, кандидат је започео у Општинском суду у Лесковцу. Правосудни испит положио

је пред Комисијом Републичког секретаријата за правосуђе и општу управу у Београду 24. септембра 1973. године.

Своју универзитетску каријеру др. Александар Петровић започео је 1. јануара 1975. године као асистент-приправник за предмет Радно право на Правном факултету у Нишу. У исто звање поново је биран 16. децембра 1977. године. Звање асистента стекао је 28. септембра 1981. и поново изабран у исто звање 02. априла 1985. године. За доцента на истом предмету изабран је 31. маја 1985., а за ванредног професора 01. јула 1994. године. У исто звање, у коме се и данас налази, поново је биран 2000 и 2005. године.

На Правном факултету у Крагујевцу изводи наставу на последипломским студијама из предмета Право социјалног осигурања.

Кандидат, као универзитетски наставник, савесно и успешно извршава своје наставне обавезе, (предавања, консултације, семинарски радови, испити).

Поред осталог, кандидат је:

- био члан бројних комисија за израду и одбрану магистарских радова, односно докторских дисертација на Правном факултету у Нишу, Крагујевцу, Бања Луци и Скопљу;

- са истом ширином и сериозношћу писао или учествовао у писању реферата за напредовање наставника и сарадника у виша универзитетска звања;

- био ментор три магистарска рада и једне докторске дисертације одбрањених на Правном факултету у Нишу и Крагујевцу. Сада је ментор једне докторске дисертације која ће бити брањена на Правном факултету у Нишу; и

- рецензент пет уџбеника за наставни предмет Радно и социјално право и једног монографског издања.

У периоду од 1987. до 1990. године био је судија Суда удруженог рада Србије, члан Међународног удружења за радно право и социјално осигурање, члан Социјалног савета Савезне владе, члан Удружења правника Србије, судија – поротник у Врховном суду Србије, члан редакционог одбора часописа „Радно и социјално право“. Сада је потпредседник Удружења за радно право и социјално осигурање Србије и главни и одговорни уредник часописа „Радно и социјално право“.

Члан је Радне групе за припрему Нацрта Закона о раду и других прописа из области законодавства о раду коју је образовао Министар за рад и социјалну политику Решењем бр. 119-01-00115/2008-02 од 21. јула 2008. године. Активно је учествовао у изради и промоцији Закона о изменама и допунама Закона о мирном решавању радних спорова, Закона о злостављању на раду и Закона о волонтерима (усвојени) и Закона о штрајку (припремљена верзија за јавну расправу).

Одлуком Државног секретара Министарства рада и социјалне политике број SRB-08/069-3/4-2 од 5. марта 2009. године, проф. др Александар Петровић именован је за Националног експерта за рад на пројекту „Модернизација и интеграција система инспекције рада у Републици Србији у складу са стандардима и праксом МОР и ЕУ“, чији је носилац Министарство рада и социјалне политике – Инспекторат за рад Републике Србије. У том својству, као члан уже радне групе, учествовао је у изради радне верзије Закона о инспекцији рада (у току је јавна расправа), као и у изради националне политике и петогодишњег плана рада инспекције рада.

Кандидат је на Правном факултету у Нишу обављао дужност и био на функцији:

- продекана за наставу у периоду од 01.10.1990-30.09.1992. године и у периоду од 1998-2000;

- декана у периоду од 03.10.2000. до 06.03.2001. године;
- председника Савета у периоду 2004-2006. године, и
- представника Факултета у Савету Универзитета у Нишу у периоду 2006-2009. године.

Фебруара 2010. године, кандидат је изабран за председника Савета Факултета за мандатни период од три године.

II ПРЕГЛЕД И МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ И СТРУЧНОМ РАДУ

До подношења пријаве на конкурс кандидат је написао и објавио следеће научне и стручне радове:

A. Радови објављени до избора у звање ванредни професор:

МОНОГРАФСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. Осигурање за случај незапослености : магистарска теза, - Ниш : /аутор/, 1981. - 185 лст. ; 30 цм
2. Осигурање за случај старости : докторска дисертација, - Ниш : /аутор/, 1988. - VIII, 374 лст. ; 30 см.
3. Старосне пензије : социјално осигурање, - Београд : Научна књига, 1991. - 281 стр. ; 25 цм

ЧЛАНЦИ

1. Пробни рад, Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 1974. - Стр. 363-375 ISSN 0350-8501
2. Развој осигурања за случај незапослености у радном праву Југославије: старање о незапосленима у југословенским земљама до стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 1982. – Бр. 22 (1982), стр. 311-329 ISSN 0350-8501
3. Заштита незапослених радника у међународном радном праву, Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 1983. – Бр. 23 (1983), стр. 247-262 ISSN 0350-8501
4. Осигурање за случај незапослености , Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 1987. – Бр. 27 (1987), стр. 191-203 ISSN 0350-8501
5. Прилог расправи о пензијском и инвалидском осигурању у условима тржишне привреде, - Београд: /с.н./, Глас осигураника – специјални додатак, 1990. стр. 6-61.
6. Актуелни проблеми пензијског и инвалидског осигурања у Југославији: Социјално право. - /с.л./ : /с.н./, 1990. - Бр. 13/14 (1990), стр. 19-35 ISSN 0352-8642.
7. Судска заштита права радника, Зборник радова Правног факултета у Крагујевцу. - Крагујевац : Правни факултет, 1990. - Стр. 9-31.
8. Уставни систем и социјално осигурање:У: Уставни систем Југославије и његове актуелне могућности: саветовање одржано 16. октобара 1990.године : тридесет година рада 1960-1990. - Ниш : Правни факултет, 1990. - Стр. 35-43.

9. Прилог расправи о судовима надлежним за пресуђивање радних спорова: Суска пракса. - Београд : Пословна политика, 1994, стр.19-31 ISSN 0351-5036.
10. Судска заштита права радника, Гласник Правног факултета у Крагујевцу. - Крагујевац : Правни факултет у Крагујевцу, 1991. - Стр. 234-240.
11. Старост као ризик у социјалном осигурању, Геронтологија. – Београд : /с.н./, 1993. - Бр. 2 (1993), стр.161-166.
12. Заштита права из социјалног осигурања, Правни живот. - Београд : Савез удружења правника Србије, 1995. – Том 3, бр. 11 (1995), стр. 581-594 ISSN 0350-0500.
13. Нови систем пензијског и инвалидског осигурања, Правни живот. - Београд : Савез удружење правника Србије, 1996. – Том 3, бр. 10 (1996), стр. 747-758 ISSN 0350-0500.
14. Зло/употреба стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, - Ниш: Правни факултет, Институт за правна и друштвена истраживања, 1996. - Стр. 185-194
15. Материјално обезбеђење за случај незапослености југословенских радника у СР Немачкој, Правни живот. - Београд : Савез удружење правника Србије, 1997. – Том 3, бр. 11 (1997), стр. 599-609 ISSN 0350-0500.
16. Системи осигурања за случај незапослености, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 1997. - Бр. 1/3 (1997), стр. 105-123 ISSN 1450-5800.
17. Устав и социјално осигурање У: Изградња и функционисање правног система Републике Српске : зборник са научног скупа Правног факултета у Бања Луци 1997.године. - Бања Лука : Правни факултет, 1997. - Стр. 519-527.
18. Остваривање и заштита права из пензијског и инвалидског осигурања, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 1998. - Бр. 3/6 (1998), стр. 77-94 ISSN 1450-5800.
19. Ризик незапослености, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 1998. - Бр. 7/9 (1998), стр. 311-326 ISSN 1450-5800.
20. Старосна пензија у праву земаља Европске Уније, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 1998. - Бр. 1/2 (1998), стр. 45-64 ISSN 1450-5800.
21. Незапосленост и пензионисање, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 2000. - Бр. 1/3 (2000), стр. 99-115 ISSN 1450-5800.
22. Стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 2002. - Бр. 1/3 (2002), стр. 80-91 ISSN 1450-5800.
23. Сарадња на блиској дистанци са проф.др Душаном Р. Паравином, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 2003. - Бр. 1/3 (2003), стр. 29-32 ISSN 1450-5800.
24. Социјално осигурање-De lege lata i de lege ferenda, Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш : Правни факултет, 2003. – Бр. 43 (2003), стр. 119-148 ISSN 0350-8501.
25. Тенденција у развоју система социјалног осигурања, - Радно право у условима транзиције : Зборник Правног факултета у Крагујевцу 2003.година. - Крагујевац : Правни факултет у Крагујевцу, 2003. - Стр. 69-76.
26. Утицај комбиновања и прилагођавања одређених институција осигурања,социјалног осигурања,социјалне заштите и социјалног права на

изградњу и развој система социјалне сигурности, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 2003. - Бр. 4/7 (2003), стр. 51-59 ISSN 1450-5800.

27. Реформисање социјалног осигурања: промена одговорности и индивидуалног избора, Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 2004. – Бр. 44 (2004), стр. 85-103 ISSN 0350-8501.

28. Тенденције у развоју пензијског система, Радно и социјално право. - Београд : Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, 2004. - Бр. 1/6 (2004), стр. 85-102 ISSN 1450-5800.

29. Уставни основи уређења права у вези са радним односима : у сусрет Уставу Србије: Научно саветовање Уставно питање у Србији, Ниш, 20-21. мај 2004. године / уредник Милан Петровић/. - Ниш : Правни факултет, Центар за публикације, 2004. - Стр.313-348 ISBN 86-7148-046-1.

30. Флексибилност радне снаге: истраживање о међународним искуствима и њихова примена на Србију, У: Правни систем Републике Србије – усаглашавање са правом Европске Уније: зборник радова.- Ниш: Правни факултет, 2005.- стр. 689-697 ISBN 86-7148-058-5.

Б. Радови објављени након последњег избора 2005. године:

МОНОГРАФИЈА

1. Међународни стандарди рада, Ниш: Пунта, 2009. - 404 стр.; 24 цм. ISBN 978-86-7148-102-1

НАПОМЕНА Аутор приводи крају израду монографије: „Системи социјалне сигурности“ (обима око 500 страна).

ЧЛАНЦИ

1 Реформа пензијског осигурања у балканским земљама У: Балкан у процесу евроинтеграције. – Ниш :Филозофски факултет, Институт за социологију, 2005. – Стр. 93-115

2. Системи осигурања за случај старости у развијеним земљама : модели реформе, Радно и социјално право. - Београд : Удружење за радно право и социјално осигурање Србије и Црне Горе, 2005. - Год. 9, бр. 1-6 (2005), стр. 447-467. ISSN 1450-5800

3. Међународни радноправни стандарди и људска права, Годишник на Правниот факултет „Јустиниан први“ – Скопје : Правен факултет „Јустинијан први“, 2006. – Том 42 (2006), стр. 403-418. ISSN 0583-5062.

4. Социјални системи - реформе и правци промена, Радно и социјално право. - Београд : Удружење за радно право и социјално осигурање Србије, 2006. - Год. 10, бр. 1-6 (2006), стр. 410-442. ISSN 1450-5800.

5. Уставни основи уређења права у вези са радним односима : у сусрет Уставу Србије : зборник радова“ [Електронски извор]. - Ниш : Институт за правна

и друштвена истраживања Правног факултета, 2006. - CD ROM ; 12 цм. - Стр. 241-275. ISBN 86-7148-063-1.

6. Криза и реформе пензијских система ,Радно и социјално право. - Београд : Удружење за радно право и социјално осигурање Србије, 2007. - Год. 11, бр. 1 (2007), стр. 373-405. ISSN 1450-5800.

7. Социјална сигурност и људско достојанство, Радно и социјално право. - Београд : Удружење за радно право и социјално осигурање Србије, 2008. - Год. 12, бр. 1 (2008), стр. 455-479. ISSN 1450-5800.

8. Социјална сигурност у условима глобализације – екстензија социјалне сигурности, Радно и социјално право– Београд : Интермех, 2009. – Стр. 468-488. ISBN 978-86-83437-85-6.

9. Пензијски систем у Р Србији – реформа и правци промена, коаутори: проф. др Александар Петровић и доц. др Горан Обрадовић, стр. 20 куцаног текста, Zbornik Znanstvenih rasprav – Pravna fakulteta Univerze Maribor – у штампи

ИНДЕКС ЦИТИРАНОСТИ НАВЕДЕНИХ РАДОВА

1. Александар Љ. Тирић: Међународно трговинско право – општи део, Ниш, 2010, напомена 600, стр.412;

2. Горан Обрадовић: Контролни механизми МОР-а, Зборник радова Правног факултета у Нишу, напомена бр. 54, стр.49;

3. Г. Обрадовић - М. Димитријевић: Funding Social Insurance, Facta Univerytatis, Law and Politics, Vol. 3, No 1, 2005, цитат 1, стр.54:

4. Горан Обрадовић . М. Димитријевић: Старење становништва и криза система текућег финансирања пензија, Зборник радова „Будвански правнички дани“, 2008, број цитата 2 на страни 551 и 545;

5. Горан Обрадовић: Појам основних служби и виталних услуга, Зборник радова „Будвански правнички дани“, 2005, цитат 1, стр.682;

6. Горан Обрадовић: Социјалне клаузуле у Међународним трговачким споразумима, Правни живот бр. 11/2005, цитат 1, на стр.682;

7. Горан Обрадовић: Одговорност државе за штету због неуплаћених доприноса за социјално осигурање, Правни живот, бр. 10/2004, цит. 1. на страни 913;

8. Сенад Јашаревић, Социјално право, уџбеник, Правни факултет у Новом Саду, Нови Сад, 2010, (бр. цитата 8, на стр. 4,65,68, 95, 134, 200);

9. Сенад Јашаревић, Појам и улога социјалног права, Зборник радова Правног факултета у Нишу, Ниш, 2009, стр. 29-44 (број цитата 1, на страни 36);

10. Сенад Јашаревић, Социјална сигурност и социјална држава, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, Нови сад, бр. 2, стр. 151-166 (број цитата 1, на страни 153);

11. Сенад Јашаревић, Заштита од незапослености у пракси европских и других земаља, Радно и социјално право, Удружење за радно право и социјално осигурање Србије и Интермех, Београд, 2009 (бр. цитата 2, на стр. 57, 59;

III МИШЉЕЊЕ О НАУЧНИМ И СТРУЧНИМ РАДОВИМА

1. Преглед научних и стручних радова

Др Александар Петровић укупно је објавио и саопштио преко 50 научних и стручних радова. Радови кандидата писани, објављени или на други начин реферисани до ре/избора у звање ванредног професора 2005. године приказани су и валоризовани приликом његовог избора у претходна звања, те изостаје потреба да се у све то и овом приликом упуштамо. Уместо тога може се само подвући да је његова монографија „Старосне пензије – социјално осигурање“, у издању „Научне књиге“ из Београда 1991 у обиму од 281 странице штампаног текста таквог квалитета и садржаја да је увршћена у списак шире литературе за припремање и полагање испита из Радног права – део социјално осигурање на Правном факултету Нишу, али и на другим правним факултетима.

Комисија је, с тога, анализирала и ценила само радове објављене после избора у звање ванредног професора 2005. године. Од овог избора у звање ванредног професора кандидат је објавио једну монографију и осам чланака. Све те радове, условно говорећи, а у зависности од ширине и предмета истраживања, односно, преовлађујуће методологије, можемо систематизовати у три групе: 1) радови о целини радног права и социјалног осигурања посматрано са различитих аспеката; 2) радови из области компаративног Права социјалног осигурања/сигурности и 3) радови о појединим гранама и институтима социјалног осигурања или правима произилазећим од њих.

1. Међународни стандарди рада, Ниш: Центар за публикације Правног факултета, Пунта, 2009.-404 стр; 24 cm. ISBN 978-86-7148-102-1. Монографија „Међународно стандарди рада“, обима 404 стране (са 55 страна прилога – изабраних докумената МОР-а, Савета Европе и Европске уније), најобимнији је и најзначајнији рад кандидата др Петровића. Дело је резултат дугогодишњег, студиозног ауторовог изучавања, пре свега, универзалних међународних стандарда рада. Одговарајућу пажњу посвећује и европским радним стандардима у оквиру Савета Европе – Ревидираној Европској социјалној повељи, као и у оквиру Европске уније, где су међународни радни стандарди најшире прихваћени (по броју ратификација у односу на друге делове света) Ауторов приступ карактерише настојање да се међународни стандарди рада третирају са становишта фундаменталних социјалних људских права, доводећи их у исту раван са другим фундаменталним људским правима – личним, политичким, економским, културним, пошто сва фундаментална људска права (инспирисана природноправним учењем) изражавају одређене видове достојанства и људске егзистенције. Такав приступ је детерминисао структуру монографије, која се састоји од пет делова, а чији централни део је посвећен фундаменталним принципима и правима на раду, односно људским социјалним правима.

Први део – *Међународни стандарди рада и људска права* (стр.7-29) снажно потврђује намеру аутора да међународне стандарде рада представи као садржај социјалних људских права - индивидуалних и колективних права запослених, као и да право на социјалну сигурност прикаже као фундаментално социјално право човека. У овод делу кандидат Петровић посебно указује на комплементарност и конвергенцију међународних стандарда рада и људских права, на остварени напредак у овој области и на проблеме у примени и заштити права. Подела људских права на грађанска и политичка, с једне, и економска и социјална права, с друге стране, у савременим условима, наглашава аутор, не може се сматрати правим решењем, јер се, у стварности, људска права састоје од

права из обе генерације и међу њима не постоје суштинске разлике. Наиме, због међузависности грађанских, политичких, економских, социјалних и културних права, не може се очекивати да се права у вези са радним односима ефикасно и у целости уживају, уколико то није случај са другим јавим слободама (правом на слободу и личну сигурност, слободу мишљења и њеног изражавања, слободу удруживања, правом на правично суђење од независног и непристрасног суда). Грађанска права јамче једнакост свих грађана пред законом и заштиту личности и својине, политичка права омогућавају учествовање свих грађана у јавним пословима, а економска и социјална права јемче задовољење основних егзистенцијалних потреба, односно, коришћење цивилизацијских тековина друштва у коме живе.

Део други – *Стандарди међународне организације рада* (дтр.31-87) садржи шири, свеобухватнији и детаљнији корпус међународних норми у области рада који се срећу код инструмената специјализованог карактера за одређене области, односно код оних инструмената који су посебно посвећени областима социјалних питања или рада или неки специјалним актима. У питању су највећим делом конвенције и препоруке које је усвојила Међународна организација рада, чијем је настанку и садржају рада аутор посветио посебну пажњу. При томе је нарочито подвучено да је МОП током своје дугогодишње делатности дала живот скупу норми којима обично пристаје назив „Међународни кодекс рада“. Овај комплексни норматив по својој свеобухватности и кохерентности нема пандана у другим областима међународног права. У овом делу рада аутор разматра конвенције и препоруке МОП-а, њихове карактеристике – универзалност, трипартизам и флексибилност и посвећује одговарајућу пажњу правној природи ових инструмената. Дат је и приказ сложености доношења међународних радних стандарда, као и контролни механизам праћења примене конвенција и препорука МОП-а. Посебно се указује на оне конвенције и препоруке које чине основу међународног регулисања рада.

Трећи део – *Фундаментални принципи и права на раду и међународни стандарди рада* (89-281) посвећен је детаљном разматрању основних начела и права на раду, следећи класификацију коју даје Декларација о фундаменталним принципима и правима на раду (1998), која уз Филаделфијску декларацију (1944), као и недавно донету Декларацију о социјалној правди у циљу праведне глобализације (2008), чини, уз Устав МОП-а, нераздвојну целину циљева, вредности и начела у 90 година деловања МОП-а. Од посебног је значаја синергија међународних радних стандарда у погледу фундаменталних права (осам фундаменталних конвенција МОП-а: 87, 98; 29,105; 138, 182; 100,111), поводом којих се сваке године на заседању Опште конференције МОП-а припрема глобални извештај (избором по две конвенције). Уз указивање на значај синергије међународних стандарда рада у погледу фундаменталних права, аутор је детаљно обрадио: слободу удруживања (стр.96-123), колективно преговарање (стр. 123-139), укидање принудног или обавезног рада (стр.139-178), елиминацију дискриминације у погледу запошљавања и професије (стр. 178-231) и заштиту дечјег рада (стр. 231-283). Аутор је дао уз правну анализу наведених конвенција и праксу надзорних органа – Комитета експерата за праћење примене конвенција и препорука МОП-а, као и Комитета за слободу удруживања. Практика ових надзорних тела има својеврсну квазинормативну и квазисудску функцију.

Четврти део – *Међународни стандарди рада и међународна трговина* (стр.283-297) има за циљ да покаже да је један од циљева међународних

стандарда рада (МОП-а) утицај на конкуренцију на глобалном плану, односно утицај на међународну трговину, у намери да се спречи тзв, социјални данпинг, а имајући у виду начело Филадельфијске декларације да „рад није роба“. Аутор указује на настојања да се постигне споразум између МОП-а и Међународне трговинске организације (1948) – клаузула „поштених радних стандарда“, односно, са Светском трговинском организацијом (WTO – 1995) – дебата о уношењу тзв. социјалне клаузуле у трговинске уговоре, како би се санкционисало непоштовање међународних стандарда рада. Дебата се и даље води посебно поводом питања које међународне радне стандарде треба укључити у социјалну клаузулу, при чему се највише пажње скреће на осам конвенција МОП-а садржаних у Декларацији о фундаменталним принципима и правима на раду из 1998. године.

Пети део - *Радноправни систем наше земље и међународни стандарди рада* (стр.297-340) даје преглед ратификованих (потврђених и објављених) конвенција МОП-а као извора радног права. Пошто је изложио сву комплексност међународних стандарда рада, у маниру искусног писца, аутор на дневни ред анализе ставља радноправни систем наше земље у светлу наведених стандарда. Аутор полази, најпре, од одговарајућих констатација везаних за изворе нашег радног права, подвргавајући неке аспекте тих начела аргументованој критици и изводи јасне закључке и корисне предлоге за прихватљиву перспективу даљег развоја нашег радноправног система у духу међународних стандарда рада.

На крају монографије аутор даје попис литературе, која укључује класична дела страних и домаћих аутора, као и доста богату литературу новијег датума, што је све омогућило да аутор припреми и објави квалитетну монографију.

2. Међународни радноправни стандарди и људска права, Годишник на Правниот факултет „Јустиниан први“: во чест на Тодорка Оровчанец .- Скопје: Правен факултет „Јустинијан први“, 2006. –Том 42 (2006), стр.403-418.ISSN 0583-5062. Интересовање кандидата Петровића за међународне стандарде рада датира још од раније. Већ у овом чланку, аутор истиче да међународни стандарди рада представљају начела, норме или смернице о економским и социјалним правима, условима рада, социјалној сигурности и благостању на глобалном универзалном плану. Садржани су, пре свега, у актима Међународне организације рада, посебно у конвенцијама и препорукама, али и у начелима главних аката Уједињених нација и регионалних извора која су на неки начин и у широком луку обухваћена међународним радним правом. Као нормативна супстанца међународног радног права и као минимални правни стандарди врше снажан утицај на побољшање услова рада радника и међународну хармонизацију радноправних система са тежњом ка унификацији.

3. Уставни основи уређења права у вези са радним односима, У: Макропројект „Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе“ Зборник радова [Електронски извор].-Ниш: Институт за правна и друштвена истраживања Правног факултета, 2006.- CD ROM; 12 цм.-Стр.241-275. ISBN 86-7148-063-1.

У овом чланку аутор, у релативно обимној расправи, даје скицу оних кључних елемената који ће се моћи котирати као уставни основи уређења права у вези са радним односима. Те кључне елементе аутор препознаје у међународним радноправним стандардима који су темељ постанка и разлог опстанка свих института и институција радног права. За насловљену релацију: устав – права у

вези са радним односима, полази се од сазнања да се уставом, као највишим и најопштијим правним актом, опредељују начела свеукупног правног система, али и сваке његове гране, укључујући и радно право. Узимајући у обзир преовлађајуће савремене социјалне и економске вредности и економске реалности времена, више је него потребно да се на темељима уставних основа, изгради такво радно законодавство које ће одговарати савременим економским и социјалним изазовима и које ће представљати јасан и трајан подсетник и гаранцију фундаменталних принципа и права на рад и који су широко друштвено прихваћени путем међународних и националних законодавних процеса. Другим речима, наглашава аутор, такво законодавство о раду које ће бити основа за регулисање, како индивидуалних радних односа, тако и за установљавање оквира за раднике и послодавце да регулишу своје односе путем колективних модела интеракције, укључујући и колективно преговарање и механизме за решавање колективних радних спорова.

4. Социјални системи – реформе и правци промена, Радно и социјално право, Београд, Удружење за радно право и социјално осигурање Србије, 2006.- Год, бр. 1-6 (2006), стр. 410-442. Настанак модерне социјалне државе или државе социјалне интервенције везује се за Бизмарков концепт социјалног осигурања радника и Беверцов концепт (програм) социјалне сигурности грађана. На првом је изграђен савремени систем социјалног осигурања, на другом систем „националног осигурања“. У оквирима тих концепција и изван њих изграђено је више социјалних система подељених на неколико група. Аутор у овом чланку дели социјалне системе на две основне скупине: јавне и приватне. Главни су први, док други имају, по правилу, допунску функцију. У јавне социјалне системе аутор убраја: 1) систем социјалног осигурања, 2) систем јавних штедних фондова, 3) општи социјални систем, 4) систем социјалне заштите и 5) социјални систем одштете. Социјални системи разликују се и с обзиром на осигуране случајеве, социјалне потребе и друге социјалне опасности. Због тога у једној истој земљи, подвлачи аутор, по правилу важе два социјална система, а понекад и више њих који се везују уз једну социјалну опасност, две или више њих..

У новије време су неки социјални системи, посебно пензијски систем, у великом броју реформисани или су у фази реформисања. Разлози томе су, наводи аутор, недовољан економски раст, високи финансијски издаци (трошкови) из државног буџета за јавне потребе, нарасли трошкови осигурања и заштите, неуравнотежена демографска ситуација коју проузрокује старење становништва, и др. Реформом се жели да се постојећи системи прилагоде новонасталим околностима како би постали ефикаснији и економичнији. Има мишљења да се то може постићи и делимичном приватизацијом социјалних система. Тај је процес посебно актуелан у реформским (транзиционим) земљама због прилагођавања тржишној привреди, коју нужно прати приватизација јавног сектора.

Међутим, са реформама социјалних система, које су неки почетно прихватили с одушевљењем, потребно је, упозорава аутор, бити опрезан и аналитички им приступити с обзиром на наглашене економске и социјалне проблеме изражене готово свуда, а посебно у транзицијским земљама. Због тога, као и због економске несигурности и рањивости привреда тих земаља, ваља са резервом прихватити тезу по којој социјални системи, посебно пензијски, треба да постану привредне гране попут других, закључује аутор.

5. Социјална сигурност и људско достојанство, Радно и социјално право.- Београд: Удружење за радно право и социјално осигурање Србије, 2008.- Год. 12. бр.1 (2008), стр.455-479. У чланку се појам „социјална сигурност“ користи у два значења. У ширем значењу, социјална сигурност подразумева стање у друштву у коме се грађани осећају сигурним пред ризицима с којима се могу суочити. Таква социјална сигурност, подвлачи аутор, није резултат само државне акције, него и последица деловања других фактора. Другим речима, за социјалну сигурност важни су запосленост, породица, социјалне мрежа, као и сама државна акција. У *ужем смислу социјална сигурност подразумева систем одржавања дохотка и задовољавања основних егзистенцијалних потреба грађана.* По среди је социјална сигурност као социјални систем. Тај се систем, по мишљењу аутора, састоји од три основна елемента. Први елемент чини *социјално осигурање*, обавезно или добровољно, путем кога осигурана лица, по правилу запослени, стичу осдређена права у случају наступања дефинисаног социјалног ризика. Други елемент социјалне сигурности је *социјална помоћ*, односно, давање које од државе остварују грађани који су у стању социјалне потребе. Трећи елемент социјалне сигурности су *универзална давања* која припадају свим грађанима на основу статуса држављанства или боравка у одређеној земљи или се пак ради о припадницима посебних, социјалних, ризичних група. Висина издатака за социјалну сигурност узима се као индикатор колективног напора учињеног на остваривању социјалне добробри. Ти се издаци са процесом глобализације и транзиције стално увећавају. Но, закључује аутор, социјална сигурност није економски терет већ нужна солидарност и треба је не само штитити, већ и развијати. Јер, обухваћено главним међународним инструментима о људским правима, као што су Универзална декларација о људским правима, Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, бројне конвенције МОП-а, а нарочито Конвенција бр. 102 о минималним нормама социјалне сигурности, Европска социјална повеља и Европски кодекс социјалне сигурности, право на социјалну сигурност је прихваћено у међунродној заједници као основно социјално људско право.

6. Социјална сигурност у условима глобализације – екстензија социјалне сигурности, У: Социјална права и економска криза, Београд: Интермех, 2009,- Стр.468-488.ISBN 978-86/83437/85/6. Као основно фундаментално социјално право човека, право на социјалну сигурност не би требало да важи само за земљечланице у смислу обезбеђивања његове пуне примене у оквирима националних граница, већ би требало да представља и одговорност целокупне међународне заједнице, чиме би се гарантовала његова пуна примена широм света. Идеју о ширењу концепта социјалне сигурности аутор налази у потреби да се смањи сиромаштво у свим својим различитим манифестацијама. Циљ је да се уклоне све „неслободе“ за вођење достојанственог живота чему иде у прилог креирање тзв. „*најниже дозвољене социјалне границе*“. Несигурности које су истицане као резултат глобализације представљају додатни фактор за дефинисање концепта социјалне сигурности са становишта развоја. Аутор рада заступа идеју утврђивања најниже социјалне границе испод које шира друштвена заједнице не допушта да се иде даље, а у циљу обезбеђивања минималног кључног садржаја права на социјалну сигурност. О овој минималној социјалној граници се не може преговарати и она треба да покрије основне потребе у социјалној заштити. Али, подвлачи аутор, постоји потреба да се искорачи из једнодимензионалног мерења сиромаштва (нпр. приход или потрошња) и да се укључе разни други типови

депривације људи, као што је приступ образовању, здравствена заштита и становање, на пример. На тај начин глобално прихватљива најнижа социјална граница деловала би као дестимуланс у „трци до дна“ у овој ери глобализације. Захтева се глобална иницијатива, а МОП има најбољу позицију, закључује аутор, да разради и заступа концепт најниже социјалне границе, имајући у виду њен трипартитни саста. Тај инструмент (конвенција) морала би, по мишљењу аутора бити налик на Конвенцију бр. 102, којом су успостављене минималне норме социјалне сигурности за девет грана социјалног осигурања.

7. Системи осигурања за случај старости у развијеним земљама: модели и реформе, Радно и социјално право. - Београд: Удружење за радно право и социјално осигурање Србије и Црне Горе, 2005. год.9, бр.1-6 (2005), стр.447-467.ISSN 1450/5800. Два су модела осигурања за случај старости у развијеним земљама које аутор анализира у овом чланку. Први је *модел осигурања*, а други *модел универзалних пензија*. У моделу осигурања пензије су везане уз плате, односно доприносе које осигураници плаћају током радног века. Пензијско осигурање је обавезно за све запослене (у почетку су биле обухваћене само неке категорије запослених). Утемељивачем овог типа осигурања сматра се немачки канцелар Бизмарк, који га је пред крај 19. века увео у Немачкој. Из Немачке се тај модел осигурања проширио на већину земаља средње, јужне и источне Европе, те на друге континенте, где се и данас одржава у разним варијантама.

Модел универзалних пензија подразумева пензијска давања старим лицима изнад одређене године старости или пак инвалидима, без обзира јесу ли они или нису били формално запослени и јесу ли плаћали доприносе. Универзалне пензије се по правилу финансирају из буџета. Услов за стицање пензије је грађански статус, а не запосленост и уплата доприноса од стране корисника. Главним промотером овог пензијског модела сматра се британски социјални реформатор В.Н. Беверидџ. Али, наглашава аутор, универзалне пензије су пре Беверидџа, настале у Данској и Шведској крајем 19. и почетком 20 века, када су прво уведене за сиромашне старе (Данска), а онда за све старе људе (Шведска). И овај се модел у пракси појављује у разним варијантама.

Међутим, закључује аутор, ниједан од ових двају модела не остварује се у истом облику. Неке су земље у систем основних пензија увеле проверу прихода. Друге су основним додале пензије везане уз плате. Има земаља у којима се основне пензије, осим порезима, финансирају и доприносима радника и послодавца. С друге стране, подвлачи аутор, готово су све земље које практикују „модел осигурања“ увеле зајемчене минималне пензије осигураника, на основу провере прихода и то изван система социјалне помоћи. Но, заједничко свим тим системима је то што су почевши од седамдесетих година запали у озбиљне тешкоће о чему аутор подробније пише у следеће раду.

8 Криза и реформе пензијских система, Радно и социјално право.- Београд: Удружење за Радно право и социјално осигурање Србије, 2008. – Год.12,бр.1 (2008), стр.373-405.ISSN 1450-5800. У овом чланку аутор, у релативно обимној расправи, даје општу скицу, пре свега, јавног пензијског система, а нарочито система међугенерациске солидарности (*pay-as-you-go*), што значи „плати како стигне“. Ради се о државном систему који подразумева да генерације запослених својим доприносима плаћају генерацијама пензионера. Овом моделу текуће расподеле данас припада велика већина јавних пензијских система у свету. У првом делу рада аутор даје појам пензијског система, указује на његов смисао и

значај и указује на његове функције. Потом даје приказ настанка и развоја овог система, као и савремене моделе пензијских система.

Централни део рада аутор је посветио кризи и реформама пензијских система. Наиме, почевши од седамдесетих година, поремећене су основне претпоставке на којима је почивала послератна социјална држава, па су, подвлачи аутор, тако дошли у питање сами системи социјалне сигурности, дакле и пензијски систем. Успорени економски раст, демографске промене, индивидуализација, технолошка револуција, повећана незапосленост, пораст атипичне незапослености, флексибилизација рада, глобализација и процеси наднационалне интеграције, учинили су изузетно тешким одржање и функционисање пензијских система. Због тога многе земље данас настоје да реформишу пензијске системе. То првенствено значи смањити јавне пензијске трошкове, отворити нове могућности пензијског осигурања, односно, поред јавних развити комплементарне, приватне обавезне или добровољне пензијске системе, које ће повећати индивидуалну одговорност грађана за социјалну сигурност и смањити улогу државе у пензијском осигурању. Аутор чланка препознаје три типа пензијских реформи: (1) прилагођавање јавних пензијских система новонасталим околностима помоћу разних мера редефинисања пензијских давања и контроле пензијских трошкова, (2) радикалне пензијске реформе усмерене на приватизацију и фондовску капитализацију пензија и (3) увођење пензијског система с више (по правилу три) стубова. Првом пензијском стубу, који се финансира доприносима или порезима, намењена је редистрибутивна функција и намењен је заштити сиромашних пензионера. Други је стуб обавезан, индивидуализиран, и он представља пензијску штедњу осигураника који плаћају доприносе. Коначно, трећи је стуб добровољан и приватан, а ову врсту пензијске штедње разним фискалним мерама стимулише држава. Став је аутора да се прелаз на нов пензијски систем мора остваривати „прагматично и уз уважавање националних специфичности“. Ово тим пре што је реформа пензијског система, закључује аутор, ризик сам по себи, јер ако се усвоје неодговарајућа решења, проћи ће много година пре него што се покажу њихове первертиране последице.

9. Реформа пензијског осигурања у балканским земљама, Балкан у просецу евроинтеграције, - Ниш: Филозофски факултет, Институт за социологију, 2005, Стр.93-115. У чланку се разматрају реформе пензијских система предузетих од половине 90-тих година у балканским земљама (Словенија, Хрватска, Румунија, Бугарска, Турска, Албанија, Србија и Црна Гора). Дистиктивна карактеристика балканских земаља, као групе, је обим и дубина текућег реструктурирања пензијских система. Но, за разлику од уобичајеног веровања, пензијске реформе у овим, као и у земљама Централне Европе, нису реплика, истиче аутор, пензијским системима који постоје у развијеним земљама Западне Европе. То су, на неки начин, изворне и битне промене којима је замењен монопол система међугенерацјске солидарности системом утемељеним на више стубова осигурања, који би требао да пружи социјалну сигурност становништву, а подстакло штедњу и привредни развој. Међутим, земља која спроводи пензијску реформу и темељи пензијско осигурање на више стубова мора, пре увођења приватног-додатног осигурања, имати, закључује аутор барем умерено развијено финансијско тржиште, као и прихваћено законодавство и установљен надзор како би се избегле манипулације и умањено претерани ризик.

10. Пензијски систем у Р. Србији – реформе и правци промена, коаутори: проф. др Александар Петровић и доц. Др Горан Обрадовић, стр. 20 куцаног текста, Zbornik Znanstvenih rasprav - Pravna fakulteta Univerze Maribor . Кандидат Петровић у делу рада чији је аутор даје врло интересантне предлоге за доградњу нашег система пензијског осигурања и при томе наглашава да изузетно лоше социјалне прилике у нашој земљи не дају основа за радикалнију - дубљу, реформу система. Како рад, кога је кандидат изложио на интеркатедарској конференцији у Марибору није објављен, то није ни могао бити предмет стручне анализе.

2. Мишљење о научном и стручном раду

У тако сажетом опису рада кандидата Петровића ваља нарочито упозорити на, за његов научни рад, следеће важне карактеристике:

- велико, не само правно већ и опште образовање, што му је омогућило да се са успехом бави горућим, не само правним, већ и економским и другим аспектима радних односа;

- на правном подручју за њега је карактеристично његово занимање за битна питања људских права укључујући и право на социјалну сигурност као основно људско социјално. право које он изучава континуирано током своје професионалне каријере. На основу богатог искуства и стеченог знања аналитички и критички пише о значењу (смислу) идеје и начела о правди, а нарочито о социјалној правди;

На подручју радног права, кандидат Петровић проучава она питања која су у највећој мери горућа и спорна, а међу овима нарочито питања начела радног права и фундаменталних принципа и права на раду, а посебно је запажен његов допринос анализи и развоју система социјалног осигурања/сигурности. При томе, међутим, кандидат никада не запоставља ни историјску страну, како самих радноправних односа, односно, појединих његових категорија, тако и развоја људске мисли и науке о њима.

У светским размерама данас је на подручју радног права значајан процес „хармонизације“ радноправних прописа. Упркос економским, друштвеним и политичким разликама, данас је у свету очигледна тежња радничке класе да се постепено изједначе услови живота и рада радника. Тој сврси служи нарочито плодна делатност Међународне организације рада. Једна од главних њених делатности је она законодавна, где се настоји међународним конвенцијама, препорукама и другим општим нормативним актима допринети изједначавању радних односа. Основни метод којим се служи да би се постигао постављени циљ је упоредни (компаративни). Кандидат Петровић је не само систематски спознавао, већ је настојао и постићи да се на нашем правном подручју прихвате и примене достигнућа међународног радног права и праксе. Он је својим најзначајнијим радовима, користећи се компаративном методом, упознавао нашу правну јавност с достигнућима на подручју Радног и социјалног права, и то не само индустријски развијених држава, већ и с напорима држава у развоју које настоје да надокнаде пропуштено. Оно што је посебно карактеристично за кандидата Петровића, кад год је то опортуно он пружа материјал из међународног радног права (универзалног и регионалног) као и компаративног, дајући на тај начин сугестије, како у погледу могуће интерпретације прописа, тако и за израду прописа.

На подручју радног и социјалног права, при уређивању радних односа и система социјалне сигурности и с њим повезаних институција, долазе до изражаја бројне међусобно супротне доктрине. За научни рад кандидата Петровића карактеристична је примена дијалектичког метода. При томе, он је, често на бројним подручјима, био критички оцењивач одређених вулгаризација и активно је залазио не само у подручје теорије, већ је такође активно учествовао у изградњи новог позитивног радног и социјалног права.

Нагли развој радног права, као правне дисциплине, одражава се данас, у националним и међународним размерама, у појави огромне литературе, у облику монографија и синтетичких дела која обухватају сва подручја радног права. Монографија „Међународни стандарди рада“ кандидата Петровића представља вредно дело у домаћој литератури (међународног) радног права и биће од користи како истраживачима који се баве проучавањем међународног и упоредног радног и социјалног права, тако и правним стручњацима укљученим у рад на имплементацији међународних стандарда рада, као и свима онима који примењују и на које се примењују актуелни радноправни стандарди.

Ауторов стил карактерише јасноћа излагања, свестрана аргументација, опрезност и промишљеност у извођењу закључака у вези радних односа и социјалне сигурности са становишта (основних) екомоско-социјалних људских права.

Опис главних карактеристика научног рада кандидата Петровића на подручју радног и социјалног права чини подлогу за ове констатације: да се кандидат Петровић до сада објављеним радом на подручју научног истраживања и теорије како радног права, тако и социјалне сигурности, изградио у озбиљног научног радника чији се ставови поштују, па и онда када се с њим у понечему споримо или разилазимо.

УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

1. Научни и стручни скупови

У досадашњој универзитетској каријери, проф. др Александар Петровић учествовао је, са рефератима, на великом броју најпрестижнијих правничких научних скупова у земљи и иностранству.

Тако је, само до поновног избора у звање ванредног професора 2005. године, учествовао на:

- 19 тематских саветовања Савеза удружења за радно и социјално право;
- 4 саветовања Удружења правника Србије (тематска) у оквиру „Копеоичке школе природног права“;
- 5 саветовања правних факултета из Ниша, Крагујевца и Бања Луке, и
- 1 - ом саветовању Мађународног удружења за радно право и социјално осигурање у Јесоло (Венеција) 1986. године.

Након последњег избора у звање, проф. др Александар Петровић учествовао је са рефератима на следећим научним скуповима:

1. Системи осигурања за случај старости у развијеним земљама: модели и реформе, Саветовање „Тенденције у развоју радног и социјалног права“, Златибор, 2-7. октобар 2005.

2. Социјални системи – реформе и правци промена, Саветовање „Промене у радном и социјалном законодавству“, Златибор, 1-5. октобар 2006. године.

3. Међународни радноправни стандарди и људска права, Научни скуп посвећен проф. Тодорки Оровчанец, Правни факултет „Јустинијан први“ у Скопљу, 27-29- октобар, 2006. године.

4. Криза и реформа пензијских система, саветовање „Радно законодавство у пракси“, Златибор, 2-5. октобар 2007. године.

5. Социјална сигурност и људско достојанство, Саветовање „Социјална права и људско достојанство“, Златибор, 4-7.2008. године.

6. Социјална сигурност у условима глобализације-екстензија социјалне сигурности, Саветовање „Социјална права и економска криза“, Златибор, 1-3- октобар 2009. године.

7. Пензијски систем у Србији: реформа и правци промена, Интеркатедарска конференција професора Радног права и социјалног осигурања бивше Југославије, Марибор, 1 - 4. новембар 2009. године.

2. Студијски боровци

1. Даблин (Ирска) 2008 (боравак у Даблину 24-29. 11. 2008.у оквиру делегације Министарства за рад и социјалну политику као члан Радне групе Министарства за реформу радног законодавства)

2. Амстердам (Холандија) 2010 (боравак од 8-13. 5. 2010, студијска посета Министарству рада Холандије и Инспекторату за рад, у оквиру рада на пројекту: Модернизација и интеграција система инспекције рада у Републици Србији у складу у складу са стандардима и праксом Међународне организације рада и Европске Уније.

АНГАЖОВАЊЕ КАНДИДАТА У РАЗВОЈУ НАСТАВЕ И ПЕДАГОШКИ РАД

1. Научни, педагошки и стручни рад

Велики део свог научног, педагошког и стручног рада кандидат Петровић је уложио:

а) у изградњу, организацију и наставу предмета Радно право, као једне од најмлађих и најживотнијих правних дисциплина.. Његов је садржај условљен обликом својине и карактером политичке власти. А с обзиром на то, као и на нов друштвено-политички и правни систем у нашој земљи и преласка са монистичког на плуралистичко радно право, требало је тај предмет почети градити помало изнова;

б) у изградњу, организацију и наставу предмета Социјално право, које је као нов предмет, касније било везано уз предмет Радно право, тако да се у наставном плану и у настави јавља као јединствен предмет Радно и социјално право. И ту је требало градити помало изнова;

в) експанзија радног права, најзначајније гране у правном систему савременог индустријског и посиндустријског раздобља, одражава се такође и у

појави бројних нових подврста Радног и социјалног права. С тога је требало уложити напора у изградњу, организацију и наставу из предмета Међународно радно право и Системи социјалне сигурности за студенте Последипломских магистарских и докторских студија;

г) у изградњу, организацију и обављање научних семинара и теоретских вежби за све горе наведене предмете.

Кандидат, као универзитетски наставник, савесно и успешно извршава своје наставне обавезе (предавања, консултације, семинарски радови, испити). Његова предавања, увек брижљиво и студиозно припремана, јесу жива и сугестивна, информативна и едукативна и увек поткрепљена примерима из праксе и примереним скаскама из обичног живота.

2. Менторство и учешће у раду комисија за израду и одбрану магистарских теза и докторских дисертација

1. Део свог научног, педагошког и стручног рада проф. Петровић уложио је и у:

а) вођењу кандидата који су изабрали или израђивали магистарски рад из предмета на којима је наставу обнављао професор Петровић у наведеним последипломским студијама.

б) вођењу, саветовању и обилатој методолошкој и стручној помоћи кандидатима који су израђивали докторске дисертације из наведених подручја

Тако је проф. Петровић био ментор при изради докторске дисертације „Начело слободе рада“ мр Горана Обрадовића, Правни факултет у Нишу, 2006. године, сада у звању доцента на Правном факултету у Нишу на предмету Радно право и докторске дисертација „Пристојан рад“ мр Слободанке Ковачевић-Перић, асистента на предмету Радно право на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (израда у току). Био је и ментор магистарског рада „Дисциплинска одговорност запослених“ кандидата Слободанке Ковачевић-Перић, Правни факултет у Нишу; „Забрана дечијег рада“ мр Драгане Радовановић, Правни факултет у Нишу, 2010. године, и „Радноправни положај универзитетских сарадника“ мр Миодрага Живковића, браћен на Правном факултету у Крагујевцу.

Био је члан или председник бројних комисија за израду и одбрану магистарских радова односно докторских дисертација на Правном факултету у Нишу, Крагујевцу, Бања Луци и Скопљу. Са истом ширином и серијозношћу писао је или учествовао у писању реферата за напредовање наставника и сарадника у виша универзитетска звања.

3. Рецензије уџбеника и монографских издања

Др Александар Петровић је био рецензент пет уџбеника за наставни предмет Радно и социјално право и једног монографског издања.

1. Др Сенад Јашаревић: Социјално право, уџбеник, Правни факултет у Новом Саду, Нови Сад, 2010.
2. Др Радоје Брковић: Незаконити радни однос, Правни факултет у Крагујеву, Крагујевац, 1998.
3. Др Жељко Мирјанић: Радни односи, Књига I. Индивидуални радни односи, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 2003.
4. Др Жељко Мирјанић - др Снежана Савић: Социјално право са основама права, Филозофски факултет, Бања Лука, 2003.
5. Др Живко Кулић : Радно право, Мегатренд Универзитет, Београд, 2006. године.
6. Др Живко Кулић – др Драган Васиљевић: Радни односи у органима државне управе, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2009.

Кандидат је као уредник приредио два тематска броја часописа „Радно и социјално право“:

- Социјална права и достојанство на раду, год.12, бр.1-2 (2008), Београд: Удружење за Радно право и социјално осигурање: Интермех, 2008, и
- Социјална права и економска криза: зборник радова са саветовања правника, 1-3, октобар, 2009., Златибор. – Београд: Интермех, 2009.
-

УЧЕШЋЕ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИМ ПРОЈЕКТИМА

1. „Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе“ – Центар за правна и друштвена истраживања Правног факултета Универзитета у Нишу.

Кандидат је ангажован као Национални експерт за рад на пројекту „Модернизација и интеграција система инспекције рада у Републици Србији у складу са стандардима и праксом Међународне организације рада и Европске Уније“, чији је носилац Министарство рада и социјалне политике – Инспекторат за рад Републике Србије.

МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА И ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР КАНДИДАТА У ЗВАЊЕ И НА РАДНО МЕСТО

Комисија је прегледала и ценила све елементе који се по Закону о високом образовању и другим општим актима захтевају, а посебно наставно-педагошки, научноистраживачки и стручни рад, допринос академској заједници и друштву уопште и констатује следеће:

Кандидат Петровић има:

- докторат наука из уже јавно-правне научне области за коју се бира,
- позитивну оцену наставно-педагошког рада,
- монографију за правну дисциплину којом се бави,
- научне и стручне радове у домаћим и страним часописима,
- саопштења на међународним и домаћим научним скуповима и конференцијама,
- уредништво у скуповима међународног и домаћег карактера,
- учешће у раду помоћних законодавних тела,
- учешће у два пројекта од националног значаја,
- значајан индекс цитираности,
- значајан допринос у подизању научног подмлатка било као ментор магистарских радова (три), односно докторских дисертација (две), било кроз чланство бројних комисија за израду и одбрану магистарских радова и докторских дисертација или што је писао или учествовао у писању реферата за напредовање наставника и сарадника у виша универзитетска звања на Правном факултету у Нишу, али и онима у Крагујевцу, Новом Саду, Приштини, са седиштем у Косовској Митровици, Бањој Луци, Скопљу.

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР

Имајући у виду све наведено, Комисија закључује да кандидат Александар Петровић испуњава све услове за избор у звање **редовни професор** за ужу јавно-правну научну област, предвиђене чл. 64. ст.9. Закона о високом образовању, чл. 118. ст. 9. Статута Универзитета у Нишу, чл. 90. ст. 6. Статута Правног факултета Универзитета у Нишу и чл. 30. Правилника о условима, начину и поступку избора наставника у звања наставника Правног факултета.

Стога, изражавајући велико задовољство, Комисија предлаже Наставно-научном већу да прихвати њен извештај и утврди предлог за избор кандидата Александра Петровића у звање редовни професор за ужу јавно-правну област.

У Новом Саду, 25.06.2010.

КОМИСИЈА

1. Др Предраг Јовановић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, председник и писац Извештаја,
2. Др Боривоје Шундерић, редовни професор Правног факултета у Београду, члан,
3. Др Бранко Лубарда, редовни професор Правног факултета у Београду, члан, и
4. Др Милан Петровић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан